

2007. március 15.
- ünnepi beszéd -
Dr. Mészáros Judit

Tisztelt Kollégák, egyetemi Polgárok, kedves Vendégek, kedves Barátaim!

Március idusán vagyunk. Idusa, vagyis megosztása, tizenötödik napja egy hónapnak, egysége, ünnepe a magyar nemzetnek, egysége közös akaratnak, zászlóknak, jelképeknek, nyelvnek, tudománynak.

Én ma ünnepelni jöttem ide. Ünnepelni tavaszt, hazát, egységet. Ünnepelni múltat, jelent, jövőt.

Ünnepelni és tisztelni jöttem. Tisztelni bátorság, hit, és becsület előtt. Tisztelni harcos férfiak és nők, lázadó ifjak és vének, tudósok, tanárok, művészek, ácsok, cipészek, rikkancsok előtt.

Hölgyeim és Uraim!

Felállni egy pulpitusra március 14-én, és szót emelni a csendbe sosem súlytalan dolog. Jelenbe hívni a múltat, élővé tenni az emlékezést egy olyan korról, amelynek jelképe már önmaga fölé nőtt az idők során, nemes, de nehéz feladat.

Szerettem volna nem kielégíteni azt a várakozást a tisztelt hallgatóság körében, ami a közéletünk mai hangulatáról szól, és amelynek érzete most is ott oson a sorok között.

De nem lehetek álszent én sem. Ha nem beszélek róla, akkor is beszélek róla. Beszéltet a csend, beszéltetnek a szavak jelképes oldalrezenései és halkán, nyugtalanul duruzsol a fülekben valami nyugtalan mormolás.

De emelt tekintettel mondom: én az ünnepet hallom a fülemben.

Ha meghallom a Himnuszt a Szózatot, a mai napig végigfut a hátamon valami mély és meleg öröm-borzongás és büszkeség.

Én az ünnepet hallom a fülemben. Az ünnepet, amely nem félelemről és kiábrándultságról, hanem egységről, akaratról és elszántságról szól.

Nem tehetünk úgy, mintha nem volna felelőssége az „írástudóknak”. Nem tehetünk úgy, mintha ez nem a mi országunk lenne. Nem tehetünk úgy, mintha nem lennénk büszkék arra, amit évezredek alatt elértünk. Nem tehetünk úgy, mintha nem otthon lennénk, mert ha így teszünk, akkor olyan, mintha nem is lennénk itt. Akkor a félelem lesz az otthonunk, nem a büszkeség és a nyugalom.

Én ma ünnepelni jöttem.

A magyar nemzet talán egyik legfontosabb sajátossága, amiről újabban időről időre talán hajlamosak vagyunk elfeledkezni március 15. kapcsán is, az összefogás képessége.

Nem hisszük, nem hihetjük egy pillanatig sem azt, hogy 1848-1849-ben a magyar nemzet kiemelkedő alakjai mindannyian, minden pillanatban, minden fontos kérdésben egyetértettek.

Nem. Mindannyian tudjuk, hogy másképpen gondolkozott *Széchenyi István*, másképpen gondolkozott *Kossuth Lajos*, de másképpen gondolkozott számos kérdésben *Batthyány Lajos*, az akkori felelős miniszterelnök, másképpen gondolkoztak például *Nyáry Pálék*, másképpen gondolkozott nyilván maga *Petőfi Sándor*, másképpen gondolkozott alapvető kérdésekben *Görgey Arthur*, másképpen gondolkozott az, aki végül is, szintén 1848/49 nyomán lett azzá, akivé lett: *Deák Ferenc*, a kiegyezés létrehozója.

Másképpen gondolkoztak, és nagyon sokszor rendkívül élesen ütköztették egymással véleményeiket - és mégis megteremtették 1848/49-ben azt a képességet a magyar nemzetnek, ami számunkra ma is a legfontosabb: az összefogás képességét.

Azt, hogy óriási véleménykülönbségek ellenére tudtak együtt lenni, a nagy véleménykülönbségek ellenére, azt a nemzetet akkor és ott, föl tudták emelni.

Nem igaz, hogy vereséget szenvedett akkor az a nemzet. Az a nemzet akkor győzte le önmagát az összefogás által.

Az én március tizenötödikém ünnep.

Ünnepe mindannak, amiben magyarként hiszek. Ünnepe a családomnak, a tudománynak, a jövőnknek, az egymásért és egymással „tenniakarásnak”.

Minden ünnep, és emlékezés alkalom arra, hogy szavakkal is, de tettekkel bizonyítsuk ezt. Nem baj, ha arra emlékezünk, arról beszélünk, ami most is fontos. Nem baj, ha aktuálissá, érvényessé tesszük a történelmünket, a történeteinket.

Gondolják, hogy a nemzeti ünnep eleve predesztinálja az embert, hogy szemeket nyisson fel hasonlatokkal, történelmi párhuzamokkal?

Kérem,
nem kell becsukni a szemeket, és ezek a szerepek is mellékesek lesznek.

Hajlamosak vagyunk a múltat olykor a saját jelenünk eszközeként kezelni, nem pedig valódi szimbólummá emelni.

Tudom ezen a hídon vékony a palló, de ha Önökre, Rátok nézek, akkor nincs szükség eszközökre, példázatokra, nagy történelmi hasonlatokra, mert tanukat látok. Tanukat, akiknek a történetük van. Közös, szimbolikus történetük.

Ma ezt a történetet, ezeket a történeteket tesszük aktuálissá.

Ma ezt írjuk újra együtt, ezekhez a történetekhez írunk új sorokat. Nem azért, hogy egységessé tegyük az emlékeket, vagy hogy évről évre újraírjuk a történelmet, hanem pusztán az együttírás, az együtt-ünneplés kedvéért.

Mozgalom született 1848-ban. Történelmi, szellemi mozgalom, amelynek egyik forrása természeténél fogva maga az egyetemi világ volt. Ennél fogva az idő és a tér is jelképes, azazhogy jó jelképesse tenni, hiszen ezért is vagyunk itt.

Az összefogás bátorságának ünnepe a mai. Hogy a tudás iránti alázat ne essen egybe az ideológiák iránti lojalitással.

Számolatlanul lapátolhatnám e beszédbe a szavakat értelmetlenül, hogy ünnepi szónok tisztemet betöltsen szép gondolatokkal és frázisokkal. Követelhetnék súlyt tettekkel a

szavaknak, de nem teszem. Teszem a mindennapokat, teszem a jövőt, élem a hitet és adom tovább, amit megadatott kapnom: a szabadság érzését.

Petőfi azt kérdezi: “Rabok legyünk vagy szabadok?”

Sándor, ha választhatsz, hogy rab légy-e vagy szabad, akkor már szabad vagy...